

כנגד ארבעה בנים דברה התורה שיעור לחטיבת הביניים

מטרות

- הכרות עם מדרש ארבעת הבנים, על מגוון פרשנויותיו.
- תפיסת הגדת פסח, ובפרט מדרש ארבעה בנים, כסמל הניתן לפרשנויות שונות עפ"י תפיסות ערכיות שונות.
- הכרת חשיבות הגיוון והתייחסות לצרכים שונים של חלקים שונים בחברה.
- זיהוי המאפיינים וההתנהגויות השונות אצל היחיד.

מהלך

1. חידון ארבעה הבנים - נחלק למשתתפים/ות גרסאות שונות של ארבעת הבנים. על כל משתתף/ת לנחש מי הוא מי, ולנמק. לאחר מכן, כל משתתף/ת יציג את הניחוש והנימוק שלו.

2. דיון

- אילו סמלים מאפיינים כל דמות? אילו סמלים חזרו על עצמם? (ינשוף=חוכמה, טלה=תמימות)
- אילו סמלים היו במחלוקת?
- על מה מעידים ההבדלים? מאפייני הדת (קודור מול שיק) או הפועל/ החלוץ (ליבני מול שיק)
- מהי הפרשנות של קישקה לארבע הבנות – ארבעת הדורות? במה פרשנות זו שונה משאר הפרשנויות? (לא חלקים שונים בחברה אלא דורות שונים, שלבי התפתחות)

3. דיון בקבוצות על דמות

- נחלק את המשתתפים לארבע קבוצות. כל קבוצה תקבל דמות ועליה לענות על השאלות הבאות:
- מה מאפיין את הדמות? מה עמדתה כלפי החברה/ ההורה?
  - איזו תשובה מקבל הבן? כיצד מתייחסת תשובה זו לעמדת הבן?
  - היכן אתם נתקלים בחברה בדמות זו? כיצד זה בא לידי ביטוי?
  - אילו אמירות או התנהגויות מאפיינות אותו?
- הקבוצות יציגו את תשובותיהם.

4. מי אני?

- מדרש שלבים: ישנו מדרש המפרש את ארבעת הבנים כארבעה שלבים בהתפתחות שאינו יודע לשאול = תינוק, תם = ילד, רשע = נער (גיל ההתבגרות מרד), חכם = בוגר.
- לפי פרשנות זו, עם איזו דמות אתם מזדהים?
  - מדוע הנער הוא רשע? מה קורה בגיל ההתבגרות שגורם לנו להיות רשעים? כיצד כדאי למבוגרים להתייחס למרד זה? האם היחס בהגדה הוא יחס נכון?
- מדרש חלקים באישיות: ישנם פרשנים הטוענים שבכל אחד מאיתנו קיימים ארבעה הבנים.
- האם אתם מסכימים עם פרשנות זו?
  - באילו מקרים או תחומים אני חכם/ רשע/ תם/ שאינו יודע לשאול?

5. סיכום: ראינו שההגדה היא טקסט וסמל, ושניתן לתת לה פרשנויות שונות. הפרשנות תלויה בעמדה הערכית של הפרשן או של האמן. ארבעת הבנים מלמדים אותנו שיש בכל כיתה ובכל חברה אנשים שונים עם צרכים שונים, ועלינו לדעת לקבל את השונות ולהתייחס אליה; ולענות לכל אחד לפי הצורך והיכולת שלו. ראינו A בכל אחד מאיתנו חבויות דמויות רבות ושכדאי לנו לשים לב אליהן – לראות מה עוזר לנו להתחבר, ולהיות חכמים ושייכים.

ארבעה בנים - ריצ'רד קודור

רשע
תם
שאינו יודע לשאול
חכם

ארבעה בנים - ריצ'רד קודור

חכם
רשע
תם
שאינו יודע לשאול

ארבעה בנים - ריצ'רד קודור

שאינו יודע לשאול
חכם
רשע
תם

ארבעה בנים - ריצ'רד קודור

תם
שאינו יודע לשאול
חכם
רשע

ארבעה בנים - איסטבן זאדור

רשע

תם

שאינו יודע לשאול

חכם

ארבעה בנים - איסטבן זאדור

איסטבן זאדור, הונגריה, 1924

חכם

רשע

תם

שאינו יודע לשאול

ארבעה בנים - איסטבן זאדור

שאינו יודע לשאול

חכם

רשע

תם

ארבעה בנים - איסטבן זאדור

תם

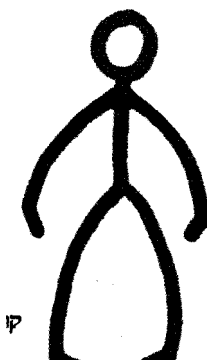
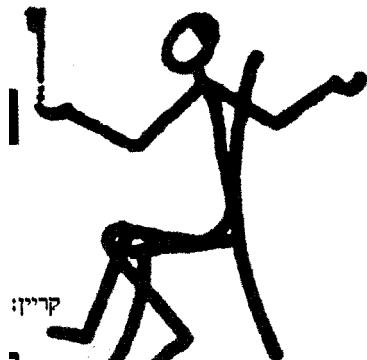
שאינו יודע לשאול

חכם

רשע

<p>ארבעה בנים - אוטו גייסמאר</p> <p>רשע תם שאינו יודע לשאול חכם</p>	<p>ארבעה בנים - אוטו גייסמאר</p> <p>אוטו גייסמאר, 1923 קד</p> <p>חכם רשע תם שאינו יודע לשאול</p>
<p>ארבעה בנים - אוטו גייסמאר</p> <p>ק</p> <p>שאינו יודע לשאול חכם רשע תם</p>	<p>ארבעה בנים - אוטו גייסמאר</p> <p>קריין: ה</p> <p>תם שאינו יודע לשאול חכם רשע</p>

ארבעה בנים - הגדת שיקאגו

רשע
תם
שאינו יודע לשאול
חכם

ארבעה בנים - הגדת שיקאגו

חכם
רשע
תם
שאינו יודע לשאול

ארבעה בנים - הגדת שיקאגו

תם
שאינו יודע לשאול
חכם
רשע

ארבעה בנים - הגדת שיקאגו

שאינו יודע לשאול
חכם
רשע
תם

ארבעה בנים - רוני אורן

רשע
תם
שאינו יודע לשאול
חכם

ארבעה בנים - רוני אורן

חכם
רשע
תם
שאינו יודע לשאול

ארבעה בנים - רוני אורן

רוני אורן, 'אגדה של הג

שאינו יודע לשאול
חכם
רשע
תם

ארבעה בנים - רוני אורן

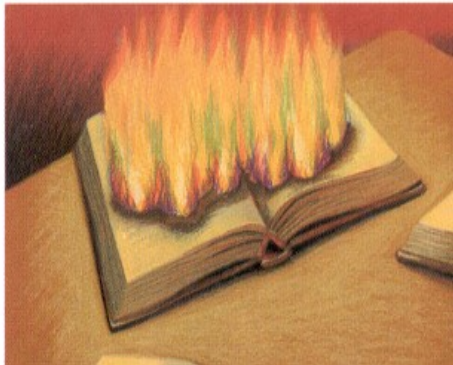

תם
שאינו יודע לשאול
חכם
רשע

ארבעה בנים - דוד וואנדר

רשע

תם

שאינו יודע לשאול

חכם

ארבעה בנים - דוד וואנדר

חכם

רשע

תם

שאינו יודע לשאול

ארבעה בנים - דוד וואנדר

דוד וואנדר 'הנדה לזרר השועה' ערבית © 1994

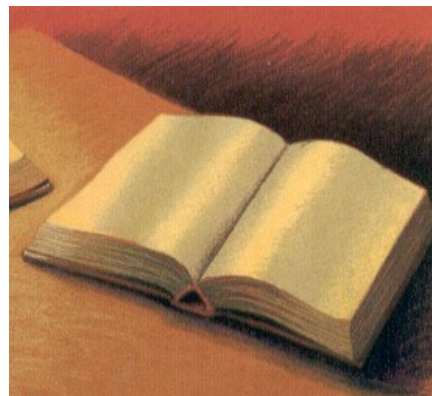
שאינו יודע לשאול

חכם

רשע

תם

ארבעה בנים - דוד וואנדר

תם

שאינו יודע לשאול

חכם

רשע

ארבעה בנים - דוד מוס

רשע
תם

שאינו יודע לשאול
חכם

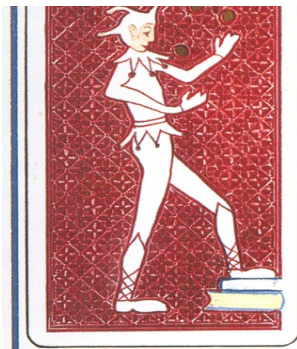
ארבעה בנים - דוד מוס

חכם
רשע

תם
שאינו יודע לשאול

ארבעה בנים - דוד מוס

שאינו יודע לשאול

חכם
רשע
תם

ארבעה בנים - דוד מוס

תם

שאינו יודע לשאול
חכם
רשע

ארבעה בנים - זיגמונד פורסט

רשע
תם
שאינו יודע לשאול
חכם

ארבעה בנים - זיגמונד פורסט

חכם
רשע
תם
שאינו יודע לשאול

ארבעה בנים - זיגמונד פורסט

שאינו יודע לשאול
חכם
רשע
תם

ארבעה בנים - זיגמונד פורסט

תם
שאינו יודע לשאול
חכם
רשע

ארבעה בנים - פול פרימן

רשע
תם
שאינו יודע לשאול
חכם

ארבעה בנים - פול פרימן

חכם
רשע
תם
שאינו יודע לשאול

ארבעה בנים - פול פרימן

שאינו יודע לשאול
חכם
רשע
תם

ארבעה בנים - פול פרימן

תם
שאינו יודע לשאול
חכם
רשע

ארבעה בנים - ארתור שיק

רשע
תם
שאינו יודע לשאול
חכם

ארבעה בנים - ארתור שיק

חכם
רשע
תם
שאינו יודע לשאול

ארבעה בנים - ארתור שיק

שאינו יודע לשאול
חכם
רשע
תם

ארבעה בנים - ארתור שיק

תם
שאינו יודע לשאול
חכם
רשע

ארבעה בנים - גד אולמן

רשע
תם
שאינו יודע לשאול
חכם

ארבעה בנים - גד אולמן

חכם
רשע
תם
שאינו יודע לשאול

ארבעה בנים - גד אולמן

שאינו יודע לשאול
חכם
רשע
תם

ארבעה בנים - גד אולמן

תם
שאינו יודע לשאול
חכם
רשע

ארבעה בנים - אהרון שבו

רשע

תם

שאינו יודע לשאול

חכם

ארבעה בנים - אהרון שבו

חכם

רשע

תם

שאינו יודע לשאול

ארבעה בנים - אהרון שבו

שאינו יודע לשאול

חכם

רשע

תם

ארבעה בנים - אהרון שבו

תם

שאינו יודע לשאול

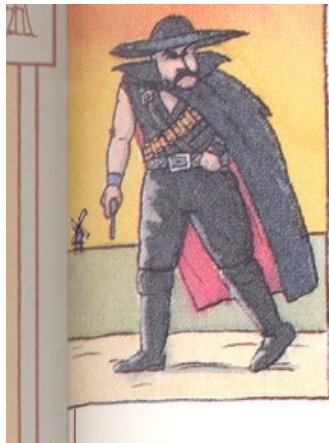
חכם

רשע

ארבעה בנים - נעם נדב

רשע
תם
שאינו יודע לשאול
חכם

ארבעה בנים - נעם נדב

חכם
רשע
תם
שאינו יודע לשאול

ארבעה בנים - נעם נדב

שאינו יודע לשאול
חכם
רשע
תם

ארבעה בנים - נעם נדב

תם
שאינו יודע לשאול
חכם
רשע

